

© Gemeentearchief Zaanstad

Gastarbeiders aan het woord

VERHALEN UIT ZAA NSTAD

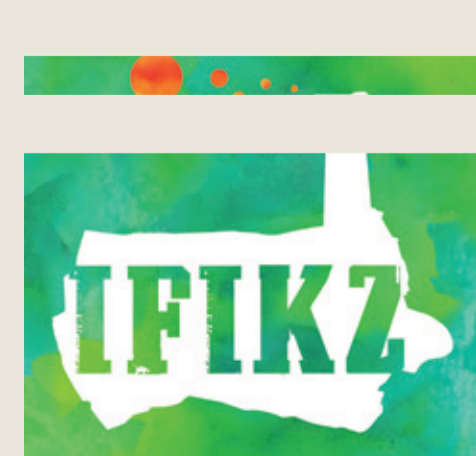
In de jaren zestig van de vorige eeuw draaiden de Nederlandse fabrieken op volle toeren. Er was veel vraag naar arbeiders. Door de fabrieken werden werknemers geworven in Spanje, Turkije, Marokko, Portugal, Italië. Ze worden gastarbeiders genoemd. Hun aanwezigheid zou tijdelijk zijn.

De eerste gastarbeiders waren Italianen, later volgden Spanjaarden en Turken. De Nederlandse overheid sluit in 1960 een wervingsverdrag met Italië en in 1964 met Turkije. De gastarbeiders vonden werk bij Zaanse fabrieken, zoals Verkade, Bruynzeel, Eurometaal, Wessanen, Cacao de Zaan, Duyvis, Goedhart, Albert Heijn, Forbo, Papierfabriek van Gelder, Honig, etc.

Voor veel mensen bestond het leven vooral uit werken. Zij maakten lange dagen en hebben een enorme bijdrage geleverd aan de Zaanse economie. Veel gastarbeiders bleven tot hun pensioen bij de fabriek, en keerden vaak daarna terug naar hun geboorteland.

In de Zaanse archieven zijn weinig verhalen te vinden van de gastarbeiders zelf. Daarom hebben we de mensen zelf hun verhaal laten opschrijven aan de hand van een vragenlijst, zodat bewaard blijft hoe zij deze emigratie hebben beleefd. Soms wordt het verhaal verteld door een zoon of dochter omdat hun ouders niet meer in leven zijn.

We willen met dit boekje en de tentoonstelling de gastarbeiders een podium geven en het respect voor wat ze hebben betekend voor de Zaanse economie en maatschappij.

PACT
ZAANDAM
OOST
2024-2044

“Het leukste en lekkerste wat me altijd is bijgebleven is de lunch: een broodje kroket met mosterd, haring en patat.”

Mustafa Eroğlu

AHOLD/Albert Heijn

Ik ben geboren in 1955 in Yozgat Bogazliyan in Turkije. Tot mijn 18e woonde ik in ons dorp Yaras. Ik ging naar school en hielp mijn vader en opa op het land met het zaaien en oogsten van groente en fruit.

De Fabriek

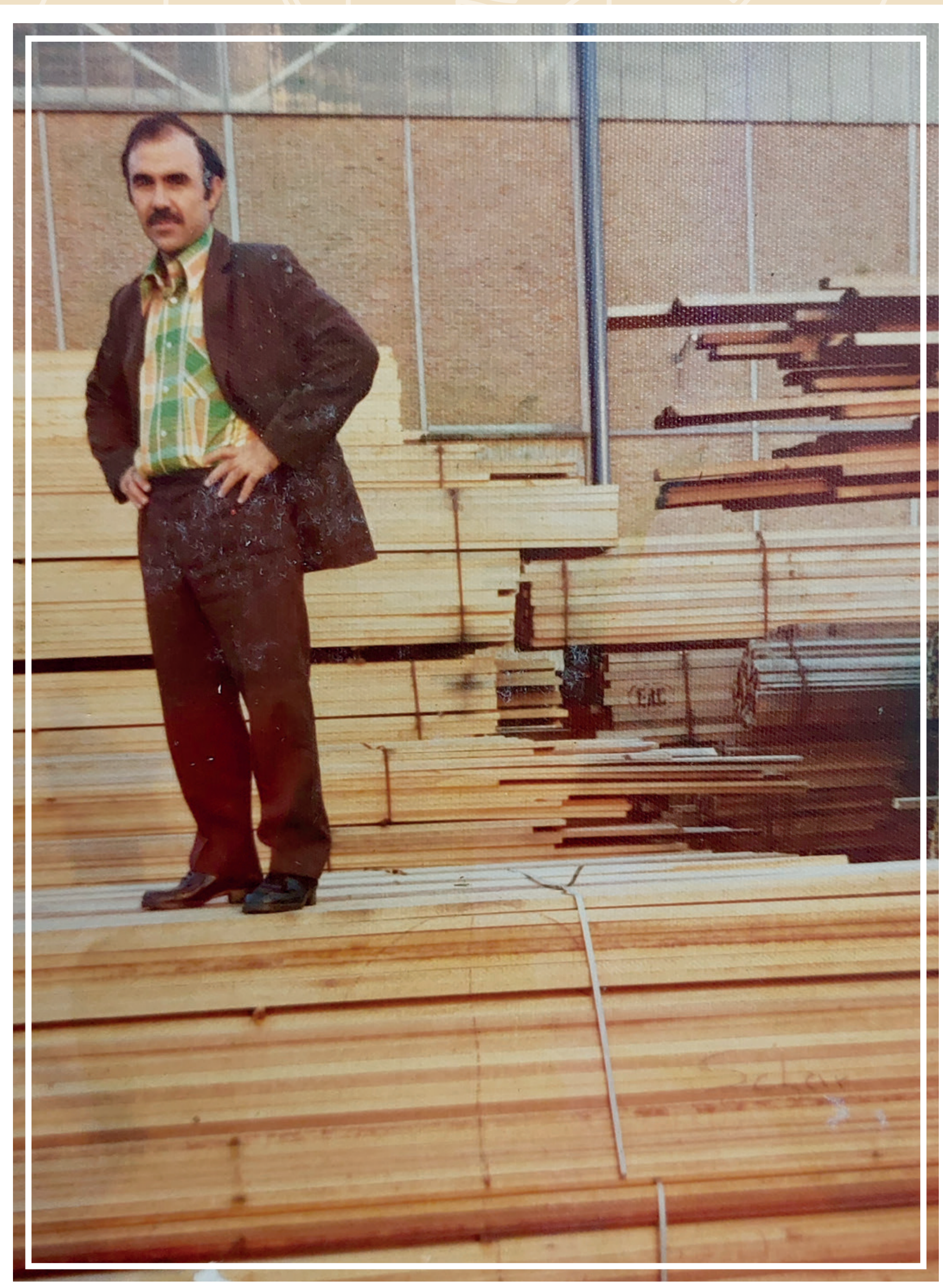
Bij Albert Heijn (Ahold) werd van alles gemaakt. Kaas, fruit, alles wat je maar kunt bedenken aan etenswaren en schoonheidsproducten. De meeste groenten en fruit kende ik wel uit ons dorp omdat wij die oogsten. Maar natuurlijk waren er ook dingen bij die ik niet kende. Die gingen we dan snel uitproberen na werktijd als we nieuwsgierig waren. Ik werkte eerst op de kaasafdeling, daarna bij het wassen van kratten. Nadat onze fabriek ging verhuizen naar een locatie achter het station Zaandam ging ik in het magazijn werken. Daar zetten we de bestellingen klaar voor de winkels, deze verzonden we met grote vrachtwagens.

Het was een heel leuke tijd bij Albert Heijn. Ze waren heel behulpzaam met het goede salaris dat ik kreeg, zo heb ik 7 kinderen grootgebracht. Ik kon met van alles terecht bij mijn werkgever. Hierbij wil ik ze bedanken voor hun steun en dat ze er altijd voor mij waren als er problemen waren en het vertrouwen dat ze in mij hadden. Ik werkte in twee ploegendiensten van maandag tot en met vrijdag. De collega's waren altijd respectvol naar elkaar toe. We hebben veel gelachen. We hadden goede contacten onderling zodat we na werktijd ook bij elkaar op visite gingen samen met de kinderen.

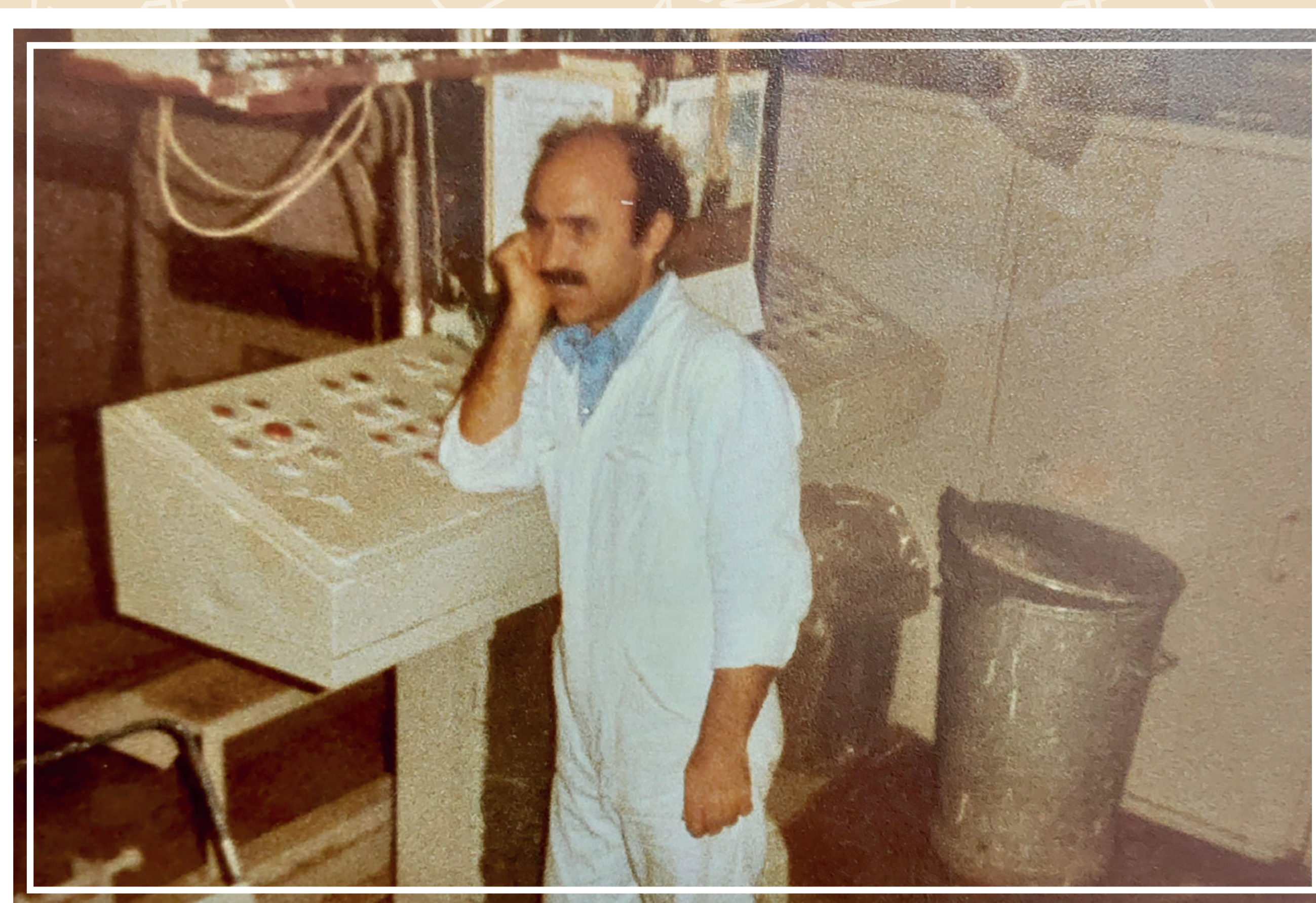
Veertig jaar heb ik bij Albert Heijn gewerkt. Ik heb heel leuke herinneringen samen met collega's. Het leukste en lekkerste wat me altijd is bijgebleven is de lunch: een broodje kroket met mosterd, haring en patat. Ik vond het echt lekker. In de kantine werd goed voor ons gezorgd. Met onze chef Jan Brankis kon ik veel lachen, ik zal hem nooit vergeten. Ik vertrouwde hem echt en hij vertrouwde mij ook met alles. Zo hielp hij mij waar het nodig was.

Opgeschreven door dochter Yeliz Eroğlu

*“Mijn ziel is in tweeën gedeeld.
De ene kant hoort bij Nederland en
de andere helft bij Turkije!”*

Osman Sinan

BRUYNZEEL

Ik ben geboren op 29 november 1946 in het dorp Beci, in Mut, Mersin, Turkije. Tot mijn 28e woonde ik in dit eenvoudige dorp.

Heimwee

Na de lagere school begon ik als hulp bij een timmerman. Al snel leerde ik het vak en kon ik zelfstandig aan de slag als timmerman. In 1973 kreeg ik een oproep, dit keer om naar Nederland te komen, en die kans heb ik toen gegrepen.

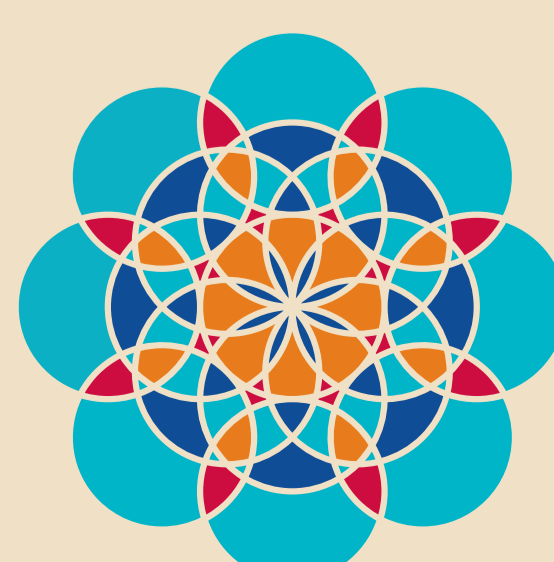
Ik verhuisde naar Zaandam, waar ik zes jaar heb gewerkt bij Bruynzeel. Als ik nu terugkijk, was het leven toen heel erg zwaar. Ik was alleen, mijn vrouw en kinderen had ik achtergelaten in Turkije. Bovendien was er toen geen mogelijkheid om Nederlands te leren, omdat mijn dagen bestonden uit werken, eten en slapen. We leefden geïsoleerd in het kamp. Hier woonden 400 mensen, voornamelijk Turken. De kosten voor ons verblijf in het kamp werden van ons loon ingehouden.

In de periode had ik veel heimwee en miste mijn vrouw en kinderen enorm. Vaak huilde ik van verdriet. Ondanks de moeilijkheden hield ik vol, want ik had een doel: binnen twee jaar genoeg geld verdienen om terug te keren naar Turkije en daar een eigen timmerbedrijf te beginnen. Maar naarmate ik vaker op vakantie naar Turkije ging, werd het me steeds duidelijker dat terugkeren onmogelijk was.

De levensomstandigheden in Turkije waren veel slechter dan in Nederland, en met pijn in mijn hart besloot ik mijn gezin naar Nederland te halen. In maart 1979 kwamen ze hier naartoe. Als ik nu terugkijk, zie ik dat er veel gewonnen, maar ook veel verloren is. Daarmee bedoel ik dat het financieel goed met ons ging en nog steeds gaat. Armoede hebben we in hier in Nederland niet gekend. Mijn kinderen kregen toen goed onderwijs. Ze zijn inmiddels hoogopgeleid en hebben nu mooie banen en een welvarend leven.

Al met al, ik ben Nederland heel dankbaar en hou van Nederland. Alleen Turkije blijf ik missen en als ik in Turkije ben, ben ik 'thuis'. Met andere woorden: mijn ziel is in tweeën gedeeld. De ene kant hoort bij Nederland en de andere helft bij Turkije!

Opgeschreven door dochter Hacer Sinan

“Nederland bleek anders te zijn dan ik me had voorgesteld.”

Rafet Ünlü

BRUYNZEEL

Ik ben geboren op 15 februari 1950 in het dorp Yukarı Serdarlı, gelegen in de regio Tortum in Erzurum, te Turkije. Mijn grootvader, vader en ooms waren allemaal kleermakers (ambachtslieden). We hadden een winkel in het dorp.

Zonen welkom bij Bruynzeel

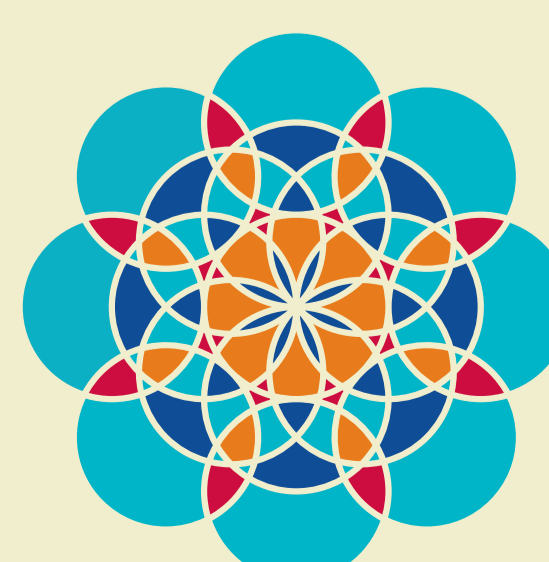
Ik volgde eerst een technische opleiding bij de vakschool. Daarna ben ik naar het lyceum gegaan. Dat was mijn grootste fout, want ik had eigenlijk meer talent voor ambachtelijk werk. Rond 1970 zei mijn vader: ‘Als mijn zoon zijn studie niet afmaakt, dan neem ik hem mee naar Nederland.’ Zo veranderde mijn leven.

Mijn vader was in 1967 geselecteerd om als gastarbeider in Nederland te gaan werken. Hij begon bij de Bruynzeelfabriek. Ieder jaar ging hij op vakantie naar huis. Mijn vader vroeg bij zijn fabriek of ik naar Nederland kon komen. De Bruynzeelfabriek bood de mogelijkheid om kinderen ouder dan 18 jaar naar Nederland te halen, zonder dat er sprake hoefde te zijn van gezinshereniging. Zo werden tien tot vijftien andere zonen door hun vaders naar Nederland gehaald. Sommigen kwamen eerder dan ik, anderen later. Uiteindelijk ontving ik mijn uitnodiging en was alles geregeld. Eerst moest ik naar Ankara voor de papieren en op 1-7-1972, na een medisch onderzoek, vertrok ik naar Nederland.

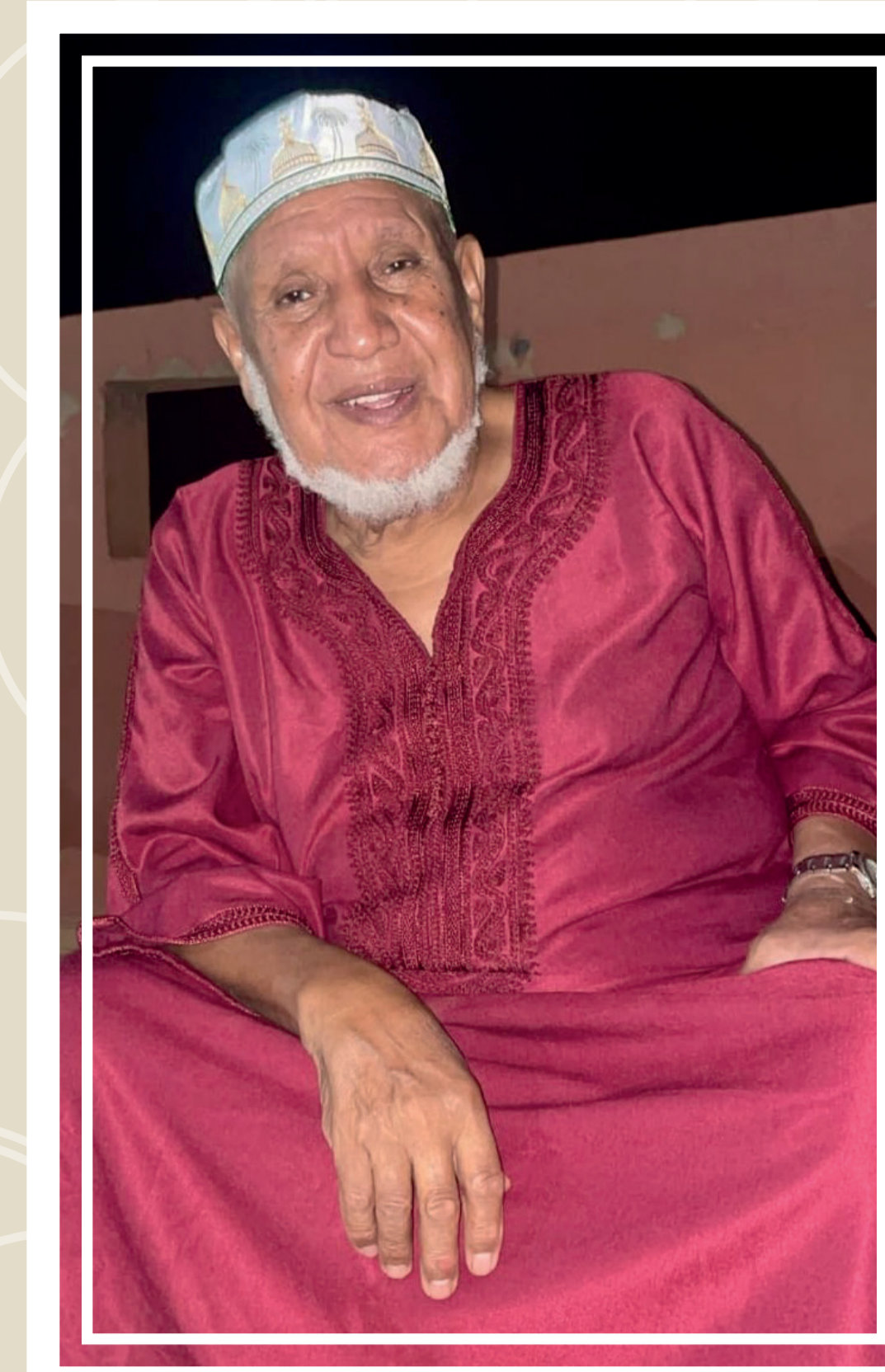
Schiphol was moderner dan de luchthavens in Turkije. Terwijl ik verbaasd om me heen keek, zag ik mijn vader die ons achter het raam opwachtte. Binbaşı bracht ons naar het ‘kamp’ van de fabriek, een slaapgelegenheid waar zo’n 500 mensen verbleven. De moderne slaapzalen hadden 4 bedden in 2 kamers en een woonkamer met een tafel voor 8 personen. Ons kamernummer was 5 in Woonoord Saenden, aan de Gerrits Bolkade 5, Zaandam.

Nederland bleek anders te zijn dan ik me had voorgesteld. Ik weet niet meer wat ik precies verwachtte, maar ik realiseerde me dat het een vergissing was om mijn opleiding niet te hebben voortgezet. Maar ik was al in Nederland en teruggaan was geen optie. Mijn trots liet het niet toe, want ik wilde niet dat mensen zouden zeggen: “Kijk, hij is gegaan, maar hij kon het niet volhouden en is teruggekeerd.”

Opgeschreven door Sadegül Güneş

“Ik heb veel geleerd van mijn ‘Nederlandse’ collega’s en zij hebben ook veel van ‘ons’ geleerd.”

Mohamed Ouazane

CACAO DE ZAA N

Ik ben geboren in 1942, in Marokko in N’kob, een klein stadje in het zuiden van Marokko. Ik kom uit een familie met vijf zussen en vier broers. Ik ben de oudste van het gezin. Ik heb een fijne jeugd gehad. Mijn geboorteland, Marokko, is een mooi land met allerlei verschillende soorten mensen met verschillende ideeën en culturen. Helaas was er in mijn tijd niet altijd genoeg werk en was ik genoodzaakt om mijn land (tijdelijk) te verlaten.

Eerste indruk Nederland

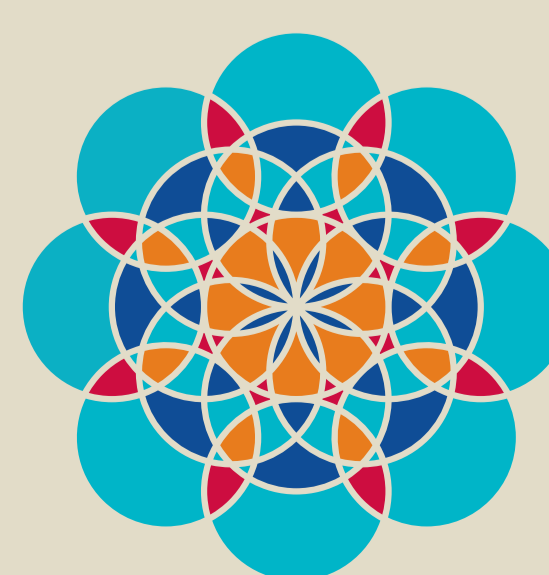
Wij werden in Brabant ontvangen. De ontvangst was goed en wij werden goed verwelkomd. Ik vond het leuk, maar zeker ook spannend. Eerst woonde ik kort in Amsterdam, daarna ben ik naar Zaandam en Koog aan de Zaan verhuisd. Daar woonde ik met vrienden. Het was erg gezellig en fijn omdat er ook een aantal mensen waren die dezelfde afkomst hadden. Hierdoor voelde ik me thuis. Deze vrienden zijn nu als familie. Via vrienden kreeg ik werk. Ik heb bij Cacao de Zaan gewerkt tot aan mijn pensioen.

Integratie en leven in Zaanstad

Ik heb eigenlijk geen uitdagingen gekend. Via Cacao de Zaan werd er huisvesting geregeld in Koog aan de Zaan. Ik woonde in het ‘Marokkanenhuis’. Na mijn werk was ik met vrienden en hadden wij het gezellig.

Er werd goed voor ons gezorgd en ik verdiende een inkomen waarbij ik voor mijn gezin en voor mijzelf kon zorgen. Ik heb het altijd moeilijk gevonden om de Nederlandse taal te leren. In die tijd was er altijd een tolk aanwezig en werd alles vertaald. Het was wel even wennen in een ander land, met andere normen en waarden. Ik heb veel geleerd van mijn ‘Nederlandse’ collega’s en zij hebben ook veel van ‘ons’ geleerd. Het contact met andere immigranten uit Marokko was heel fijn. Ik had veel vrienden.

Opgeschreven door schoondochter Aziza Agounad

Het ergste vond mijn vader het om mijn moeder en mij Müfit achter te laten toen hij naar Nederland vertrok.

Neoman Ünal

SIGMA COATING

Neoman Ünal is geboren in Kirşehir, Mucur op 2 februari 1952. Mijn vader is opgegroeid in Mucur met drie broers en een zus. Zijn moeder is overleden toen mijn vader Neoman drie jaar oud was. Mijn opa Osman Ünal zorgde voor het gezin, ze werkten op het platteland.

Familie en gemeenschap

Het ergste vond mijn vader het om mijn moeder en mij Müfit achter te laten toen hij naar Nederland vertrok. Ik was nog een baby, hij miste mij heel erg en dan huilde hij stiekem in een hoekje. Ik Müfit ben enig kind. Het opvoeden vonden mijn ouders moeilijk, omdat ze niemand hadden waar ze op terug konden vallen mocht het nodig zijn. Een oppas vinden was altijd een probleem omdat ze moesten werken.

De taal was het grootste probleem voor Neoman Ünal. In het begin was dit zo vreemd voor hem, het was heel moeilijk om Nederlands te leren. Met gebarentaal deden ze boodschappen. Hij miste zijn vaderland Turkije. Alles was anders in Nederland, daar had hij in het begin heel veel moeite mee. Van collega's leerde hij veel. Naar mate hij de taal beter onder de knie kreeg ging hij op zwemles, hij haalde zijn ABC diploma. Daar bleef het niet bij. Hij ging ook op cursus voor een EHBO diploma. Daarna ging hij als vrijwilliger koffie en thee rondbrengen in het ziekenhuis, om mensen blij te maken en op te vrolijken. Daar genoot hij van, mensen helpen dat was zijn ding.

Terugkijken en toekomst

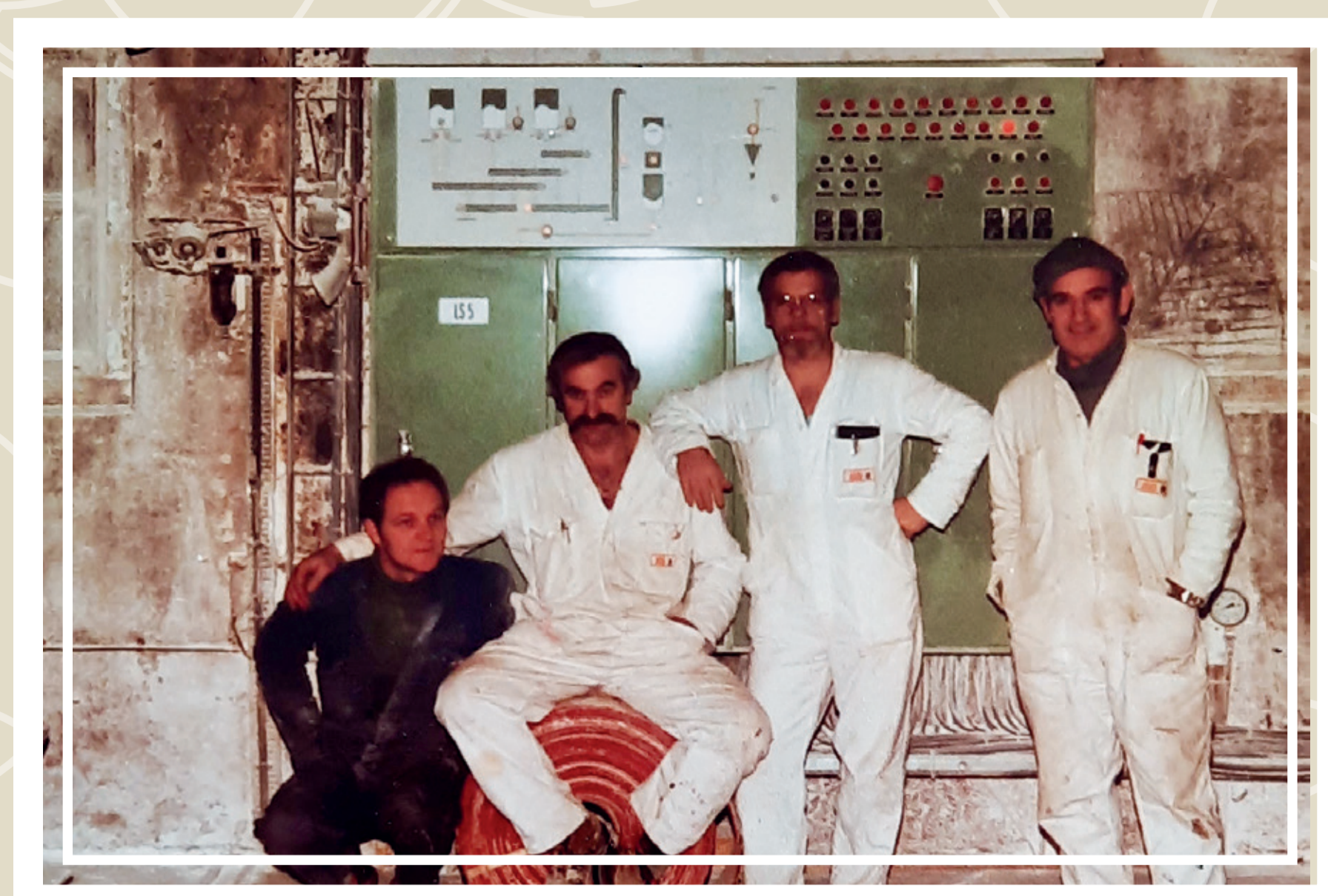
Mijn vader beschouwde Nederland als zijn tweede land. Zijn droom was om in Turkije te genieten van zijn pensioen samen met zijn vrouw Fatma Ünal.

Mijn vader heeft 44 jaar in Zaandam gewoond in hetzelfde huis. Hij hield van Zaandam, als hij op vakantie was miste hij het heel erg. Hij hoopte dat hij lang en gezond mocht leven met zijn vrouw Fatma, zoon Müfit en kleinkinderen en zijn pensioen door zou brengen in Mucur/Turkije. Helaas is dat niet gelukt, hij is overleden op 7 april 2022.

Verteld door zoon Müfit en vrouw Fatma
Opgetekend door Yeliz Eroğlu

“Mijn ervaring met de Nederlandse cultuur en gewoonten was prima. Je moet het gewoon doen en je aanpassen.”

Jose Antonio Gonzalez Roman

HONIGFABRIEK

Ik ben op 17 februari 1941 geboren in San Vicente del Monte, Santander in Spanje. Vanaf mijn zesde tot mijn 14e jaar ging ik naar school. Na schooltijd hielp ik met de koeien en schapen. Wanneer ik klaar was met dit werk, ging ik spelen met mijn vrienden. Ik kom uit een gezin met vijf broers en een zus.

Op mijn 24e jaar vertrok ik in 1965 naar Nederland. Ik besloot om te emigreren om economische redenen. We konden thuis niet rondkomen van ons veebedrijf.

Ik werkte bij Honig in Koog aan de Zaan. Daar werd het bindmiddel maïzena gemaakt. Het is een mooi product. Voordat ik bij de fabriek kwam werken, had ik nog nooit maïzena gezien. Ik begon als schoonmaker, de fabriek maakten we eerst met de hand schoon. Later gebeurde dat machinaal. Later hielp ik met sjouwen. Als opzaker vulde ik zakken. Vervolgens werd ik centrifusist, voorman en procesoperator. Ik kwam in vaste dienst als heftruckchauffeur.

Ik had een kamer bij een lief gezin en kreeg verkering met Lenie. Daarna woonden we een jaar in de flat Perim in Peldersveld Zaandam.

Ik heb 32 jaar in vijfploegendienst gewerkt. Ik kijk er heel tevreden op terug, Het contact met collega's was heel goed. Er waren geen problemen. Ik kon met iedereen goed opschieten. In die tijd kreeg ik hulp, zo heb ik niet veel uitdagingen meegemaakt. Ik kon mezelf goed aanpassen en redden. Het was heel leuk om de Nederlandse taal te leren. Mijn ervaring met de Nederlandse cultuur en gewoonten was prima. Je moet het gewoon doen en je aanpassen.

Het contact met andere emigranten uit Spanje was heel goed. Zo heb ik nog steeds contact met oud-collega's.

Ik ben trots op mijn beslissing om te emigreren. Zo hebben onze kinderen en kleinkinderen een goede toekomst. We hebben een eigen huis aan het Hanenpad in Zaandam. Elk jaar gaan we met z'n tienden terug naar Spanje.

Hij vond de Nederlandse cultuur met name voor vrouwen en meisjes te vrij, vooral in de relationele sfeer.

Talip Yıldız

VERKADE

Mijn vader is in 1929 geboren in Karsak, een dorp vlakbij Gemlik/Bursa. Hij is de oudste van 5 kinderen: 3 jongens en 2 meisjes. Zijn ouders zijn geboren in Batoemi Georgië, wat toen nog een stad in het Ottomaanse Rijk was, pas na de onafhankelijkheidsoorlog met Turkije werd het een Georgische stad.

Eerste indruk Nederland

Mijn vader vertelde dat ze met de fanfare werden ontvangen toen ze aankwamen in Nederland. Hij heeft nooit iets negatiefs verteld. Omdat hij door zijn uitzending al in het buitenland was geweest was hij al wel wat gewend. Wel vertelde hij dat de taal een groot probleem was. Omdat hij in het begin niet goed Nederlands sprak was het met name moeilijk om boodschappen te doen. Bij de slager deden ze een kip, schaap of een koe na om per ongeluk geen varkensvlees te kopen en hij miste vaak de groente en fruit die hij gewend was.

Werk vinden ging altijd heel makkelijk, meestal via via. Ze hoorden van een vriend als er weer mensen gezocht werden in een fabriek en dan gingen ze solliciteren. Bij Verkade werd chocolade en koek gemaakt. Ik weet eigenlijk niet precies wat voor werk mijn vader deed. Omdat zijn gezondheid achteruit was gegaan kreeg hij lichter werk, vaak het bezemen van de vloer. Zo kwam hij bij alle afdelingen langs (Westzijde) en maakte vaak een praatje of grapjes met meestal de vrouwelijke arbeiders. Op de Westzijde was de chocolade afdeling, hier werkte voornamelijk vrouwen uit diverse culturen.

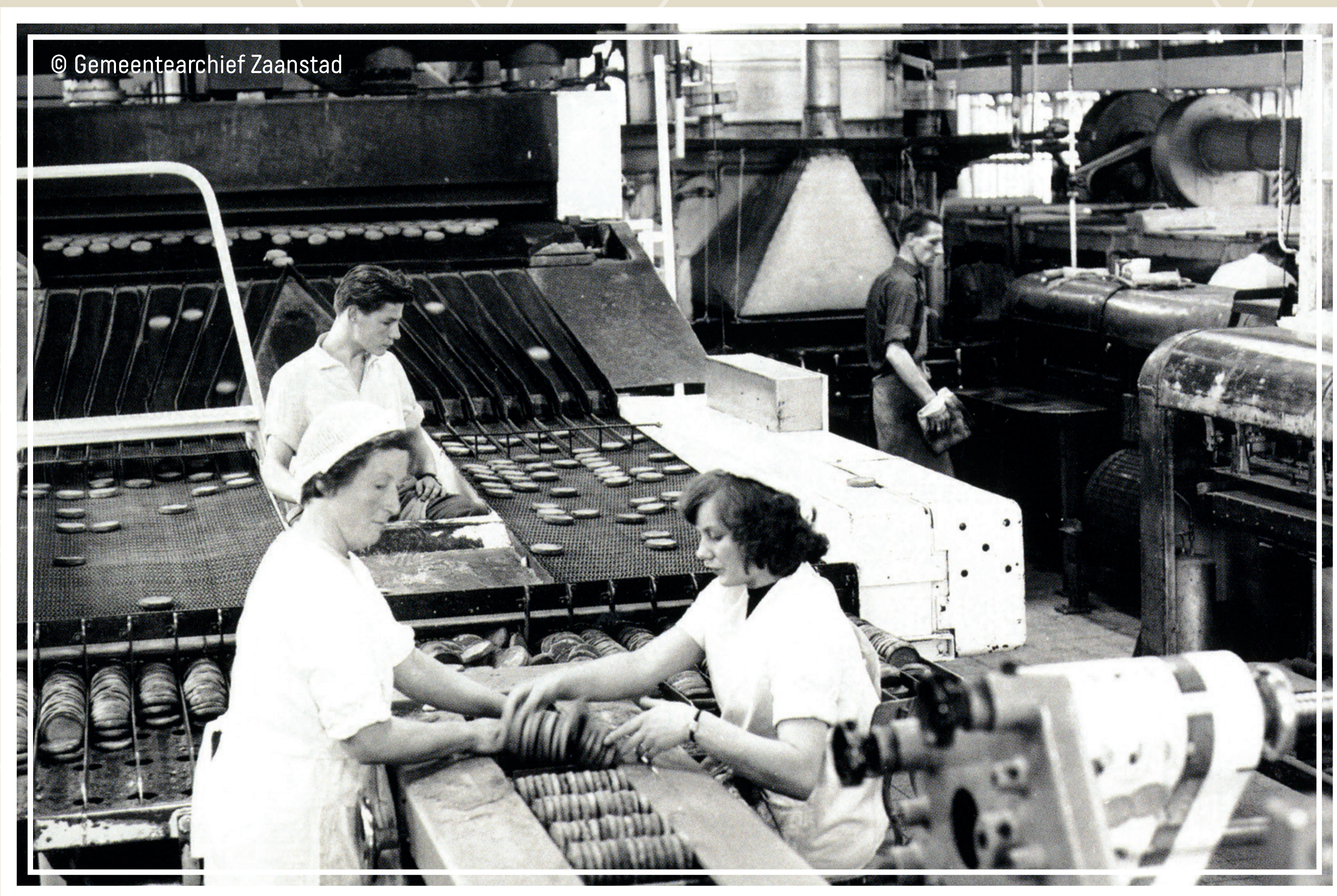
Ervaring met de Nederlandse cultuur en gewoonten

Hij vond de Nederlandse cultuur met name voor vrouwen en meisjes te vrij, vooral in de relationele sfeer. Zoals dat meisjes vriendjes konden hebben en je niet per se hoefde te trouwen om samen te zijn. Ook vond hij dat Nederlandse kinderen te brutaal waren naar hun ouders toe of überhaupt naar oudere toe. Maar hij vond ook dat alles goed geregeld was en dat iedereen zich hield aan de regels.

Mijn vader is in 1994 in Turkije overleden.

Door dochter Emriye Yıldız

Ze miste haar leven in Turkije, haar ouders en zussen, broers en haar vriendinnen heel erg.

Ferhüнде Yıldız-Kahraman VERKADE

Mijn moeder is geboren op 18 april 1938 in Karsak, een dorp bij Gemlik in de Provincie Bursa. Ze komt uit een gezin met 8 kinderen (6 meisjes en 2 jongens). Ze is tot de 3de klas van de basisschool naar school geweest in haar dorp. Haar ouders hadden olijfbomen en ze verbouwden tabak. Ze hielp haar ouders met de olijven- en tabakoogst, verder bracht ze tijd door met haar vriendinnen. Ze was erg gesteld op haar zussen, broers en ouders. Ze is op haar 16de getrouwd met mijn vader.

Zaandam

Mijn vader was in 1965 geëmigreerd om zijn kinderen een beter leven te geven. Mijn moeder volgde in 1968. Ze kwam naar Amsterdam. Via het Turkse netwerk van vrienden vond ze snel werk bij Verkade. Iedere ochtend om 6:30 of 7:00 uur ging ze met de bus van Verkade die haar ophaalde op het Haarlemmerplein naar haar werk en kwam ze om 16:30 weer thuis. Na de verhuizing in 1970 naar de Langestraat in Zaandam was ze binnen 3 minuten lopen op haar werk en kwam ze in haar middagpauze van 12:00-12:30 thuis. Naast haar werk op werkdagen had ze samen met mijn vader een vrij druk sociaal leven met hun Turkse vrienden. Ze hadden een hechte band met elkaar en kwamen veel bij elkaar over de vloer of ze maakten uitjes met elkaar. De vrouwen kenden elkaar van Verkade en de mannen hadden vaak ook samengewerkt bij de Ford fabrieken.

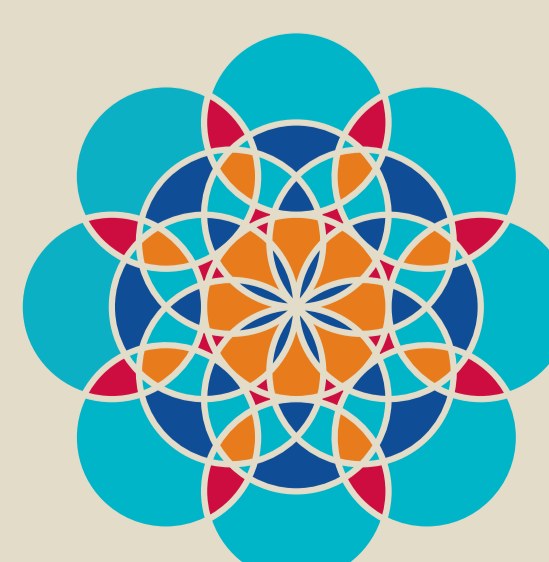
Integratie en leven in Zaanstad

Mijn moeder heeft zich vrij snel aangepast en de Nederlandse taal geleerd. Ze had vriendinnen uit diverse landen waarmee ze samen werkte (Kaapverdië, Italiaans, Spaans en Surinaams). Ze leerde vrij snel haar weg kennen en was vrij zelfstandig, ook haalde ze vrij snel haar rijbewijs. Turkse vriendinnen en kennissen waren al jaren in Nederland, vaak leerden ze van elkaar en hielpen ze elkaar waar het nodig was.

Door het contact met andere vrouwen op haar werk leerde ze Nederlands.

Mijn moeder is in augustus 2011 overleden in Turkije.

Door dochter Emriye Yıldız

Zijn advies was altijd: Wees niet bang voor veranderingen. Durf andere keuzes te maken dan wat er van jou verwacht wordt.

Ali Erdoğan

METAALBEWERKING, CHOCOLADEFABRIEK,
ALBERT HEIJN

Mijn vader Ali Erdoğan is 3 januari 1940 geboren in Mucur in Turkije. Hij komt uit een groot gezin van 5 zonen en 3 dochters. Mijn vader was de oudste, hij werkte in zijn jeugd op het platteland. Voor zijn emigratie werkte hij een paar jaar in een ziekenhuis.

Eerste indruk Nederland

Hij vond het spannend, want alles was nieuw voor hem. De kou en regen vond hij minder. Zijn eerste woonplaats was Venlo, een paar jaar later verhuisde hij naar Zaanstad. Via via vond hij werk. Iedereen hielp elkaar. Het was toen heel anders, mensen stonden klaar om elkaar te helpen.

Integratie en leven in Zaanstad

De eerste uitdaging was om de taal te leren, dat was moeilijk en heel belangrijk. Door Nederlands te leren, met gebarentaal en contact met andere immigranten kwamen ze erdoorheen. De Nederlandse taal leerde hij op werk door met collega's te praten. Er waren geen cursussen of opleidingen.

De Nederlandse cultuur was heel anders dan in Turkije, daarom ging hij alleen om met andere gastarbeiders. Dat was vertrouwd. Er waren veel leuke contacten met andere immigranten. Ze waren heel gehecht aan elkaar omdat ze elkaar begrepen. Hij had dag- en nachtdiensten waarbij je minimaal tien uur per dag werkte. De eerste jaren in Nederland bestond zijn leven alleen uit werken. Mijn moeder Birsen Erdogan zorgde thuis voor de kinderen, daarnaast deed ze ook heel veel vrijwilligerswerk.

Familie en gemeenschap

Met zijn eerste vrouw (zij is overleden) kwam hij in 1981 met drie tieners en een baby naar Nederland. Voor zijn kinderen was het makkelijker om de Nederlandse taal te leren. Zijn oudste drie kinderen hebben ook bij verschillende fabrieken gewerkt. Tot zijn pensioen heeft hij bij AH gewerkt en in Zaandam gewoond. Hij is in 2019 overleden.

*Verteld door dochter Safiye Erdoğan
Opgeschreven door Yeliz Eroğlu*

Hij vond het heel belangrijk dat de kinderen de taal goed beheersten, zowel het Turks als het Nederlands.

Yusuf Ölmez

LEERKRACHT FENIX EN KENNEDY

Mijn vader Yusuf Ölmez is op 1 januari 1933 geboren in Elazığ/Kığı. Zijn vader Şamil Ölmez en moeder Emine Ölmez hadden een eigen onderneming en een boerderij met dieren. Yusuf Ölmez hielp in zijn vrije tijd op de boerderij. Hij vertelde altijd dat hij van school hield en van vroegs af aan leraar wilde worden. Zo had hij altijd pen en papier bij de hand en gaf hij op straat ook zogenaamd les aan kinderen.

Werk

Mijn vader gaf Turkse les aan kinderen en volksdansles. Hij leerde de kinderen op school in Zaandam geschiedenis en Turkse cultuur, normen en waarden en nog veel meer. Het was een school met ongeveer 300 leerlingen. Met collega's kon hij goed opschieten. Sommigen kwamen ook op visite, het was altijd gezellig. Hij was gek op kinderen en vond het heel belangrijk dat ze de taal goed beheersten, zowel het Turks als het Nederlands. Hij lette heel erg op uitspraak. Hij zag er streng uit, maar wilde het allerbeste voor de kinderen. Van 1975 tot zijn pensioen heeft hij gewerkt op school.

Terugkijken en toekomst

Mijn vader was blij dat hij de baan had geaccepteerd. Hij was hier heel gelukkig en tevreden, maar na zijn pensioen wilde hij ook af en toe naar Turkije.

Hij zag grote veranderingen in Zaandam. Zoals dat er veel meer andere culturen bij zijn gekomen en dat het drukker was dan toen hij pas in Zaandam kwam.

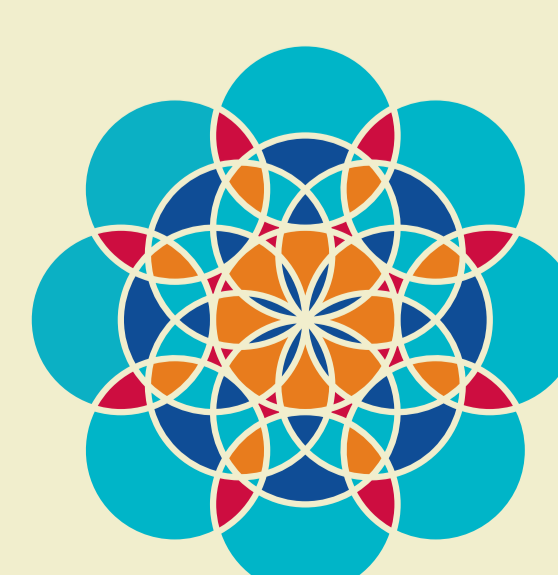
Hij was trots op zijn kinderen. Hij wilde dat wij altijd goed voor elkaar zorgen.

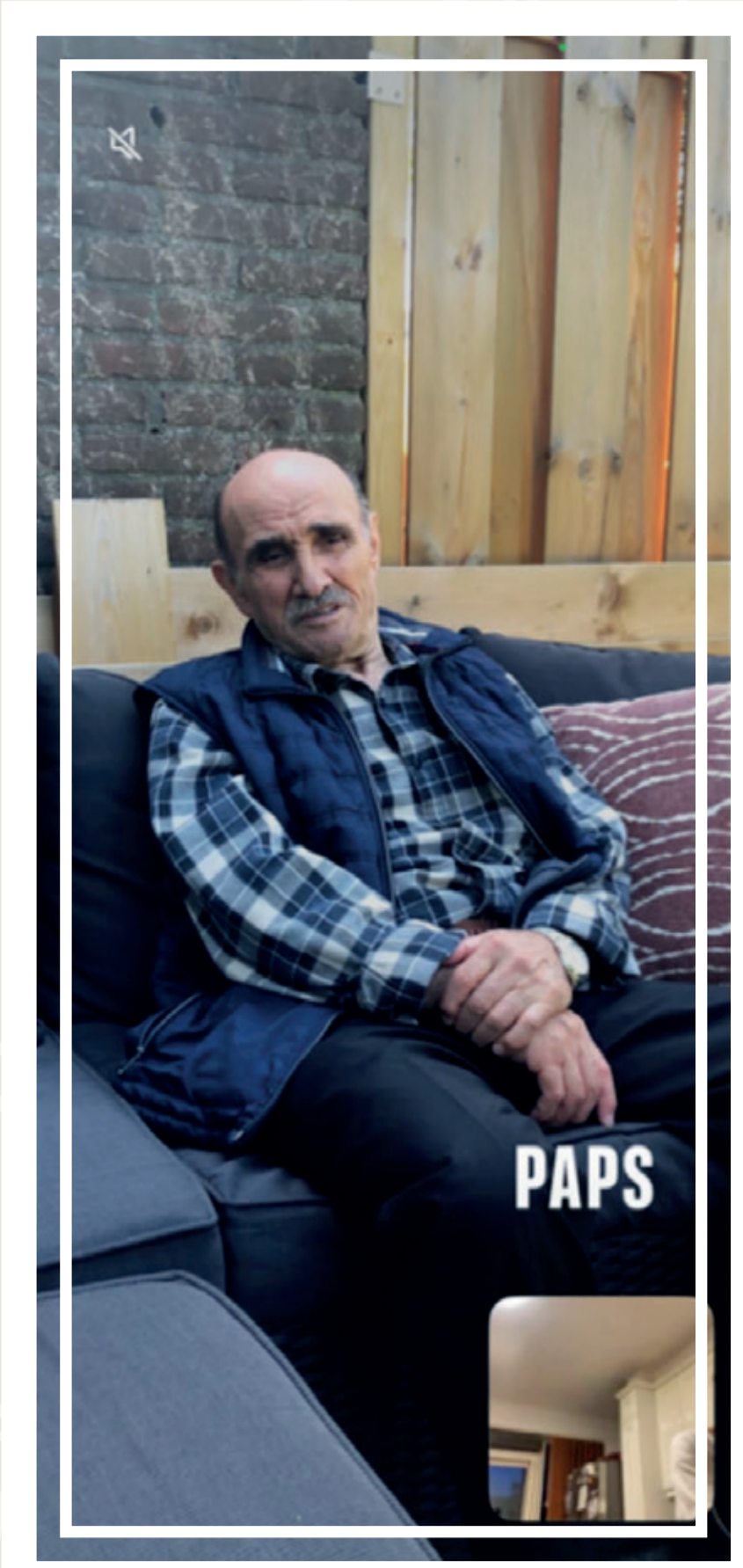
Advies aan nieuwkomers

Voor mijn vader was school alles. Hij zei tegen iedereen: "Ga studeren, ontdek de wereld, zorg dat je wat bereikt."

Op 20 november 2023 is mijn vader overleden.

Verteld door dochter Semran Ölmez
Opgeschreven door Yeliz Eroğlu

Mijn vader heeft nooit spijt gehad van zijn komst naar Nederland. Zaandam was zijn plekje, hij hield van Zaandam.

Ismail Akpınar

EUROMETAAL

Mijn vader Ismail Akpınar is geboren in 1941 in Höbek. Dit is een klein dorpje in Kayseri in Turkije. Hij had een broer en drie zussen. Veelal werkte iedereen op het platteland, maar Ismail moest studeren van zijn vader. Dit ging hem goed af. De lagere school heeft hij afgemaakt in het dorp en de middelbare opleiding volgde hij in Kayseri. Dit waren lange, zware wandeltochten, zeker in de winter.

Emigratie

Tijdens zijn werk bij de Sumerfabriek (textiel) in Turkije kregen ze het verhaal van de wervingsactie voor medewerkers in Nederland te horen. Hij wilde helemaal niet en gaf dat ook aan. Even later tijdens zijn nieuwe baan bij de snelwegen en in een fotozaakje kreeg hij te horen dat hij was gekozen. Daar hij een redelijke baan had, twijfelde Ismail en dacht erover om het aanbod af te wijzen. Zijn vrouw gaf uiteindelijk de doorslag om wel te gaan. Op haar aanraden is hij vertrokken, met de bedoeling dat hij met een spaarpotje snel terug zou komen.

In 1965 vertrok hij, hij was 24 jaar. Zijn vrouw en zoon van twee jaar bleven achter. Hij reisde met een groep mannen naar Nederland. Ismail Akpınar had nog nooit gevlogen. Dus je begrijpt wel dat het erg spannend was, omdat hij niet wist wat hem te wachten stond.

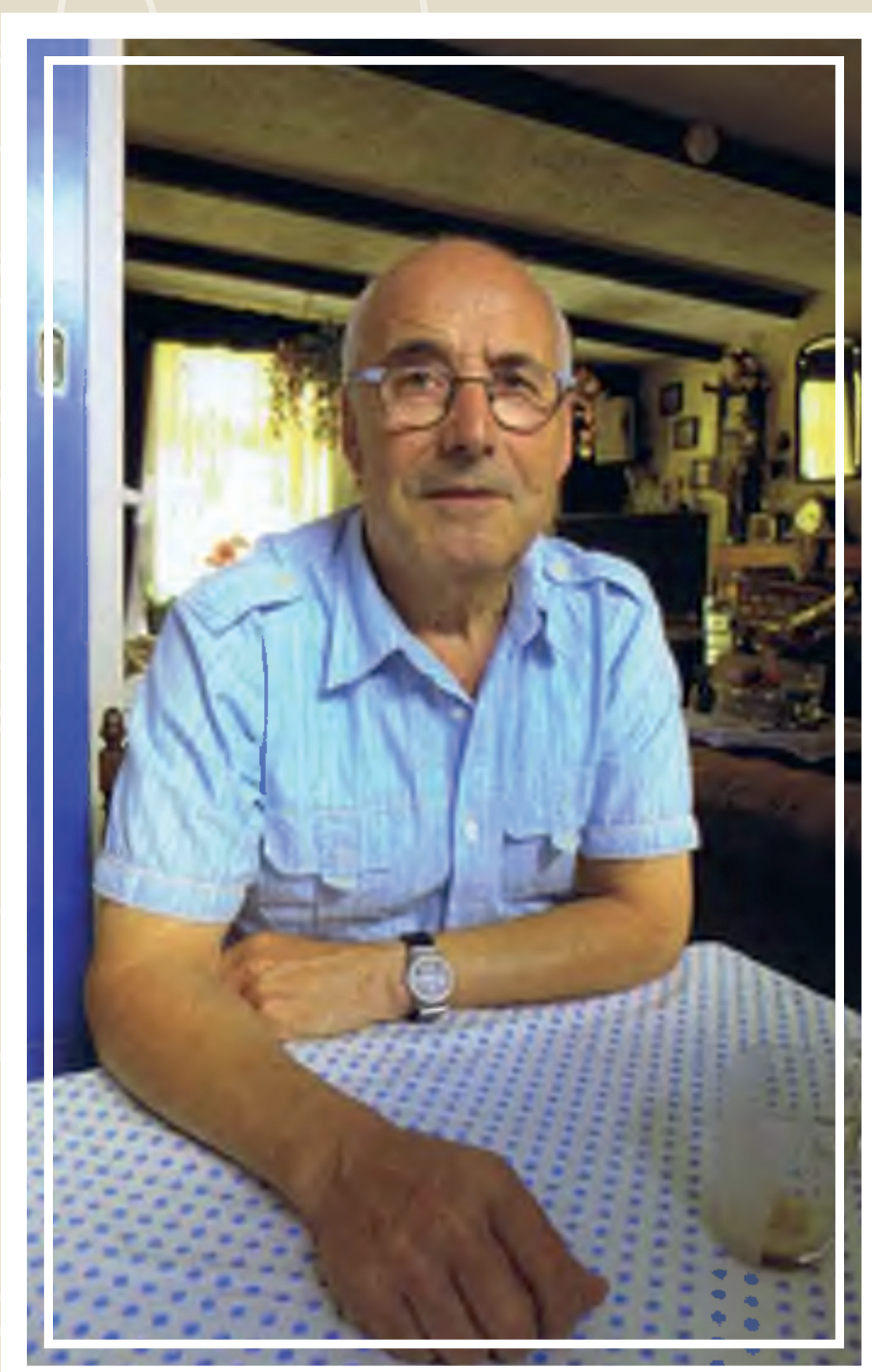
De ontvangst in Nederland was warm, met een bosje bloemen. Met een bus gingen ze naar een verblijf in het woonoord Tussenhaven. Daar sliepen ze met meer Turkse mannen op één kamer. Later hebben ze Tussenhaven verruild voor verschillende plekken zoals Haarlem, Bergen op Zoom en later Zaandam.

Ismail Akpınar vond het begin erg moeilijk. Je spreekt de taal niet, je kent de Nederlandse cultuur niet. Hij was eenzaam, zijn gezin was immers niet bij hem. Maar gelukkig stond hij er niet alleen voor. Ze waren met meer mensen en trokken naar mekaar toe. De allereerste groep was al vrij snel gewend en hielp ze op weg.

Mijn vader is overleden in 2022. Zaandam was zijn plekje, hij hield van Zaandam.

*Verteld door dochter Serpil Sakar en zoon Selçuk Akpınar
Opgeschreven door Yeliz Eroğlu*

Er werd hard gewerkt, maar ook heel veel gelachen.

Antonio Burgos Camuñas

WESSANEN

Geboren op 26 april 1943 in Cordoba. Vanaf mijn veertiende tot mijn negentiende jaar heb ik in Cordoba gewerkt als goudsmid. Al doende leerde ik het vak.

Zoals de meeste Spaanse arbeiders kwam ik via een informatieavond in Cordoba in contact met Wessanen & Laan. De directie zocht daar gericht werknemers voor haar diverse fabrieken in Wormerveer. Ik raakte meteen enthousiast. Mijn voorgestelde salaris was aanzienlijk hoger dan ik in Spanje verdiende. Daarbij kwam dat ik wel wat van de wereld wilde zien. Op deze manier kon ik bovendien een vak leren. Het aanzienlijk koudere klimaat, waarover ook werd gesproken, nam ik op de koop toe. Ik had geen vriendin, dus niets hield me tegen.

Omdat ik nog minderjarig was, bijna negentien, had ik de toestemming van mijn vader nodig. Die vond het maar niets, dat ik naar Nederland wilde. Na veel gezeur van mijn kant, ging hij uiteindelijk akkoord. Vier weken na de informatieavond vertrok ik met zo'n twintig anderen naar Wormerveer.

Bij aankomst in Nederland werd ik met een stel anderen in Jisp ondergebracht, in een houten gebouwtje achter café De Lepelaar. De ruimte was krap en het was er erg koud. Van Wessanen kregen we allemaal een fiets om naar het werk te gaan.

De Spaanse werknemers trokken privé veel met elkaar op en vormden later een club, Agrupación Espanola, opgericht in Zaandam. Hier hielden we de Spaanse cultuur in stand. Eerst kwamen we in de Nieuwe Sociëteit bij elkaar, later in De Witte Vlinder en De Lorzie. De club bestaat nog steeds, al dunt het ledental meer en meer uit. Onze kinderen hebben geen enkele interesse in de Spaanse cultuur, dus na verloop van tijd zal de club wel ter ziele gaan.

Dit verhaal is eerder gepubliceerd in het boek Wessanen & Laan 250 jaar, een uitgave van de Historische Vereniging Wormerveer

